

"Halbuki İngilizin en yüksek meclis-i ilmiyesinin, Meşihat-ı İslâmiyeden sorduğu altı sorunun cevabını altı yüz kelime ile Meşihat-ı İslâmiyeden istedikleri zaman,.. " diye devam eden pasajı açıklar mısınız?

"Halbuki İngilizin en yüksek meclis-i ilmiyesinin, Meşihat-ı İslâmiyeden sorduğu altı sorunun cevabını altı yüz kelime ile Meşihat-ı İslâmiyeden istedikleri zaman, bura maarifinin hürmetsizliğine uğrayan bir ehl-i marifet, o altı suale altı kelime ile mazhar-ı takdir olmuş bir cevap veren ve ecnebîlerin en mühim ve hukemaların en esaslı düsturlarına hakikî ilim ve marifetle muaraza edip galebe çalan ve Kur'ân'dan aldığı kuvvet-i marifet ve ilme istinaden Avrupa filozoflarına meydan okuyan ve Hürriyetten altı ay evvel İstanbul'da hem ulemayı ve hem de mekteplileri münazaraya davet edip kendisi hiç soru sormadan suallerine noksansız olarak doğru cevap veren ve bütün hayatını bu milletin saadetine hasreden ve yüzer risale, o milletin Türkçe olan lisanıyla neşredip o milleti tenvir eden; hem vatandaş, hem dindaş, hem dost, hem kardeş bir ehl-i marifete karşı en ziyade sıkıntı veren ve hakkında adâvet besleyen ve belki hürmetsizlik eden, bir kısım maarif dairesine mensup olanlarla az bir kısım resmî hocalardır."(1)

İngilizler İstanbul'u işgal etmiş, İslam ümmetini hafife almak ve istihza sureti ile altı soruya altı yüz kelime ile cevap verilmesini teklif ediyor. O zaman Osmanlının ilmi heyetinin içinde Üstad Hazretlerinin de bulunması hasebi ile Üstad Hazretlerinden bunlara bir cevap verilmesi istenir. Üstad Hazretleri İngiliz kilisesinin onur kırıcı bu tavrına karşı "**Altı yüz kelime değil, belki altı kelime ile de değil bir tükürük ile cevap veririm.**" diyerek, onlara İslam ümmetinin izzet ve haysiyetini gösteriyor. Ama bu tavrın yanında onların o altı sorusuna altı kelime ile de cevap vermeyi ihmal etmiyor.

Cevap olarak Üstad Hazretleri Lemeat adlı eserde şunları ifade ediyor:

"Anglikan Kilisesine Cevap"

"Bir zaman bî-aman İslâmın düşmanı, siyasî bir dessay, yüksekte kendini göstermek isteyen vesvas bir papaz, desise niyetiyle, hem inkâr suretinde,"

"Hem de boğazımızı pençesiyle sıktığı bir zaman-ı elîmde, pek şemâtetkârâne bir istifhamıyla dört şey sordu bizden,"

"Altı yüz kelime istedi. Şemâtetine karşı yüzüne 'Tuh!..' demek, desisesine karşı küsmekle sükût etmek, inkârına karşı da"

"Tokmak gibi bir cevab-ı müskit vermek lâzımdı. Onu muhatap etmem. Bir hakperest adama böyle cevabımız var. O dedi birincide: ..."(2)

Dipnotlar:

(1) bk. [Lem'alar, Yirmi İkinci Lem'a.](#)

(2) bk. [Sözler, Lemeât.](#)